

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Role dobrovolných hasičů v obcích okrsku

Dlažov

Tadeáš Toman

Plzeň 2017

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra antropologie

Studijní program Antropologie

Studijní obor Sociální a kulturní antropologie

Bakalářská práce

Role dobrovolných hasičů v obcích okrsku

Dlažov

Tadeáš Toman

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Jakoubková Budilová, Ph.D.

Katedra antropologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2017

.....

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Lence Jakoubkové Budilové, Ph.D. za trpělivost, metodické vedení, cenné rady a věcné připomínky při psaní práce.

OBSAH

OBSAH	4
1 ÚVOD	7
2 TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1 Identita	12
2.2 Komunita.....	13
2.3 Venkovská komunita	13
3 METODY VÝZKUMU	14
3.1 Respondenti	14
4 HYPOTÉZY	16
5 OKRSEK DLAŽOV A ČINNOST SBORŮ V OKRSKU	17
5.1 Struktura SH ČSM	17
5.2 Valné hromady v obcích okrsku Dlažov.....	18
6 POŽÁRNÍ SPORT	19
6.1 Štafeta 4 x 100 m s překážkami	19
6.2 Požární útok.....	20
7 SDH MILETICE	21
7.1 Činnost SDH Miletice	21
7.1.1 Volejbalový turnaj a turnaj ve stolním tenise	22

7.1.2 Stavění a bourání máje.....	23
7.1.3 Zpívání koled	24
7.1.4 Brigádnická činnost	24
7.1.5 Hasičské soutěže	25
7.1.6 Školení, semináře, cvičení.....	25
7.1.7 Schůze.....	26
7.1.8 Chod hasičárny.....	27
7.1.9 Financování sboru	27
8 SDH DLAŽOV.....	28
8.1.1 Hasičský bál	28
8.1.2 Práce s dětmi.....	28
8.1.3 Pohádkový les	30
8.1.4 Halloweenké setkání a lampiónový průvod.....	30
8.1.5 Tréninky.....	30
8.1.6 Brigádnická činnost	31
8.1.7 Ostatní	31
9 ŽENY MEZI DOBROVOLNÝMI HASIČI	32
10 IDENTITA DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCÍCH OKRSKU DLAŽOV	33
11 IDENTITA DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VE VZTAHU S PROFESIONÁLNÍMI HASIČI	38
12 ROZDÍL MEZI VNÍMÁNÍM SPORTU A KLASIKY	40
13 ROLE A ÚČEL DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCÍCH OKRSKU DLAŽOV.....	42
14 DOBROVOLNÍ HASIČI JAKO KOMUNITA.....	43

15 OBRAZ DOBROVOLNÝCH HASIČŮ	44
16 ZÚČASTNĚNÉ POZOROVÁNÍ V SDH MILETICE A DLAŽOV	45
17 ZÁVĚR	47
18 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	49
18.1 Elektronické zdroje.....	51
19 RESUMÉ	51
20 PŘÍLOHY	52
20.1 Seznam obrázkových příloh	52
20.2 Obrázkové přílohy	52

1 ÚVOD

Oheň, který stál za vzestupem a vývojem lidstva mnohdy stál i za jeho zkázou. Mezi první zmínky o prostředcích boje s ohněm patří ta z 1. století před naším letopočtem. Stavitel Vitrius, žijící za vlády Caesara a Augusta, popisuje práce řeckého matematika, fyzika a vynálezce Ktesibia, který žil a působil v Alexandrii v 3. stol. Př. n. l. Ktesibios navrhl a zhotovil první hasičkou stříkačku. Tato stříkačka se s různými obměnami používala až do 18. stol.

V Českých zemích se o hašení požárů staraly cechy, kterým bylo určováno, jak mají pomáhat při likvidaci požárů. Příkladem je Statut města Prahy o ohni ze 14. století. Podobně pak ošetřovala svou požární ochranu i další města. V 16. a 17. stol. byly vydávány podrobnější požární řády, například v Chrudimi (1510), Kutné Hoře (1559) a Jihlavě (1613). Od 18. stol. byly vydávány již i zemské požární řády, jako například Řád k hašení ohně pro města zemská, městečka a dědiny markrabství moravského, vydaný za vlády Marie Terezie roku 1751, a Požární řád pro markrabství moravské a vévodství slezské, vydaný Josefem II. roku 1787, který platil až do sedmdesátých let 19. století, kdy byl nahrazen zákonem o požární policii.

Sbory dobrovolných hasičů (SDH) existují v České Republice přes 150 let. První spolek dobrovolných hasičů vznikl roku 1850 v obci Zákupy, tehdy Reichstadt. Tento spolek byl zároveň prvním spolkem v Rakousko-Uhersku; jeho členy byli Němci i Češi. O tři roky později, v roce 1853, vznikl v Praze první profesionální sbor hasičů, tento sbor měl za úkol hasit požáry a zametat ulice.

V České republice jsou Sbory dobrovolných hasičů sdruženy pod organizací Sbory dobrovolných hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČSM). Tato organizace vznikla 9. 4. 1991 a nahradila organizaci předchozí.

Podle SH ČSM bylo k prvnímu lednu 2015 registrováno 348 481 členů včetně 50 248 dětí a mladistvých do 18 let, kteří jsou rozdělní do 7783 sborů, 77 okresních sdružení hasičů (OHS) a 14 krajských sdružení hasičů.

Původní primární funkce dobrovolných hasičů byla ochrana životů a majetku obyvatel v obci. S postupující profesionalizací hasičů se však tato funkce omezovala a dnes podle § 68 zákona 133/1985 Sb. Může při požáru zasahovat pouze jednotka požární ochrany (JPO), dobrovolná nebo profesionální, která ovšem musí splňovat určité požadavky. Z toho vyplývá, že existují sbory dobrovolných hasičů, které se nemohou účastnit hašení požáru. Vystává tedy otázka, jaká je tedy úloha dobrovolných hasičů v dnešní době. Problematiku hašení požárů přebírají hasiči profesionální a spolky dobrovolných hasičů se zaměřují na protipožární prevenci, práci s dětmi, pořádání kulturních a sportovních událostí a udržování tradic, mezi něž patří i dodržování původního hasičského desatera:

1. Nehledej v dobrovolném sboru hasičském ni zisku, ni slávy, nýbrž jen povinnosti bratrské pomoci v neštěstí.

2. Jsi-li hasičským dobrovolníkem, buď jím celou duší a celým tělem, nemáš-li dobré vůle, nejsi dobrovolníkem a jsi dobré věci na obtíž.

3. Buď obětavý a statečný, ale jednej vždy s rozvahou, zbytečně se nevydávej v nebezpečí a dbej v činnosti hasičské svého zdraví.

4. Jsi-li činovníkem, nepovyšuj se nad jiné, ale pamatuj, že ti, kteří Tě zvolili, očekávají od Tebe činnosti zvýšenou a všechny přednosti těla i duše.

5. Bratry své považuj za rodné, jsi-li vzdělanější, nepohrdej jimi, ale hled' se jich povznést.

6. Pamatuj, že na hasičském dobrovolníku se žádá povaha přímá, šlechtná a vlastenecká, v pospolitém jednání počestná a vlídná.

7. Užitečnost hasičského zřízení dokazuje se lépe skutky než slovy, ale zájmy hasičské dlužno vždy a všude slušným způsobem hájit.

8. Nevyvolávej ve spolku různic, sporů a pohoršení, ale přičiň se kvůli dobré věci, abys všelike neshody přátelským způsobem zamezil nebo usmířil.

9. Máš-li na sobě čestný stejnokroj hasičského dobrovolníka, pamatuj, že nevhodným způsobem a chováním nezpůsobíš hanbu jen sobě, ale zařízení, jehož odznak nosíš.

10. Jsi-li členem hasičské dobrovolnosti, pak se tímto desaterem říd a pak budeš dobrým hasičským dobrovolníkem.

Co ale přivádí další generace lidí, kteří v obcích žijí, nebo se do nich stěhují, aby se stali členy dobrovolných hasičů? Je to touha po boji s nevyzpytatelným živlem ohně a následky různých přírodních katastrof? Nebo se snad původní dobrovolnická činnost přetvořila v čistě sportovní záležitost, kdy se členové sboru snaží dosáhnout co možná nejlepších výsledů ve sféře požárního sportu? Nebo se v činnosti sborů dostala do popředí starost o obci, ve které daný sbor působí a o její okolí, obyvatele a tradice?

Na tyto otázky jsem se snažil nalézt odpověď ve své bakalářské práci.

Výzkumnou oblastí této práce je role dobrovolných hasičů v okrsku Dlažov, jejich participace na správě a údržbě obce a tvorbě společenského života v obcích okrsku. V okrsku Dlažov se nacházejí sbory Dlažov, Miletice, Soustov, Běhařov, Buková a Slavíkovice.

Můj výzkum se zaměřuje převážně na SDH Miletice a SDH Dlažov.

2 TEORETICKÁ ČÁST

Práce vychází z teoretických pozic antropologické tradice Community Studies. Zastoupeny například knihou Key Concepts in Community Studies od T. Blackshawa. Jde o akademický směr v sociální antropologii a sociologii, užívající metodu zúčastněného pozorování, zabývající se studiem komunit. *„Termín Community Studies je přístup k empirickému výzkumu (obvykle etnografické a často prováděné výzkumnými pracovníky náležící k dané komunitě.), a to se tradičně provádí zkoumáním vazeb sociálních sítí a face-to-face vztahům, které tvoří společenskou strukturu vymezené geografické lokality a okolí“*(Blackshaw 2010). Směr vznikl inspirován klasickými texty urbánní sociologie Chicagské školy, od autorů jako Robert Ezra Park, Ernest Burgess a další.

V českém prostředí se tématem dobrovolných hasičů zabývalo již několik autorů, např. Karel Altman.

Zabýval se českou spolkovou činností na Moravě. Popsal jejich činnost ve vztahu k lidové kultuře do roku 1918, s přihlédnutím na rozvoj národopisného bádání což se projevovalo například podporou národopisné výstavy z roku 1895. Dále se věnoval spolu s Ivo Durcem úlohou dobrovolných hasičů v každodenním životě v obcích Moutnice a Rozrařín. To spočívalo v pořádání kulturních akcí, jenž zároveň přinášeli finanční prostředky na chod sboru vesnické tradice bývali často pod patronací hasičů – udržování vesnického života.

Eva Románková ve svém článku popisuje stav tradic a obyčejů. Některé zanikají nebo jsou nahrazovány jinými nebo se proměňují a jaký to má vliv na jednotlivce a spolky. Uvádí příklad stavění máje, což byla tradice rodinná, ale přetransformovala se na skupinovou pod vedením dobrovolných hasičů. *„Zvyky a obřady udržované po staletí naprosto spontánně jednotlivými sociálními vrstvami lokální komunity do organizované podoby. Postupem času se pevně navázaly na organizační složky, přestaly být přirozeným prvkem života jednotlivce a staly se*

součástí spolkového života“ (Románková 2008). Dále se zabývá faktory, které udržování tradic ovlivňují například ekonomický faktor. „Tradiční lidová kultura je živý organismus, který se neustále vyvíjí. Jde svou cestou a přizpůsobuje se sociálním a ekonomickým potřebám lokálních společenství.“ (Románková 2008).

Podobným tématem se zabývá i Karel Pavlišťík, který zkoumá sbor dobrovolných hasičů jakožto, významný fenomén formující společenský život v obci a transformující tradiční zvyklosti. Popisuje transformaci hasičských sborů od instituce apolitické bojující proti ohni a ochraně obyvatel obce, na instituci udržující a oživující tradice, v návaznosti na lokální patriotismus. Tvorba společenského života se vážala v počátcích na získávání finančních prostředků na chod sboru. Sbory byly z počátku vzniku financovány pouze z výdělků z akcí, sbírek a členských příspěvků. I poté co na chod sborů začali přispívat obce a stát, snaha o zvýšení příjmů skrze společenské akce nepolevovala, finanční prostředky byli používány především na zdokonalování techniky a na různé vzdělávací programy pro členy sboru a zájezdy. Dále uvádí stabilizační úlohu sboru ve vesnickém společenství, *„SDH byl ve vývoji společenského a kulturního života ve venkovském prostředí trvale pozitivním, stabilizačním faktorem“ (Pavlišťík 2003).*

Dobrovolné hasičství není jen českým, nebo středoevropským fenoménem, ale vyskytuje se i jinde ve světě, jak například popisuje ve svém článku Mary Alice Haddad, která popisuje oddělení dobrovolných hasičů v Japonsku. Dobrovolní hasiči v Japonsku vznikly, vlivem většího rizika požáru ve městech roku 1648. Během této doby postupně vznikali i hasiči profesionální, pracující pro město. Po druhé světové válce vznikalo stále více profesionálních sborů na úkor sborů dobrovolných. Přesto oddělení požární ochrany je ve většinových rukou dobrovolníků.

Objektem mého zkoumání je komunita vesnického prostředí. Pro potřeby své práce jsem si potřeboval vymezit následující pojmy.

2.1 Identita

V rámci své práce pracuji s pojmem identita dobrovolných hasičů. Jak členné SDH vnímají svou identitu dobrovolných hasičů. Identita jakožto téma je v antropologii velmi často skloňované. V mé práci je identita hasičů jedním z klíčových témat. *Identita ... je to glokální jev: vztahuje se k určitému území a konkrétní skupině...*(Eriksen 2008).

„Hluboký pocit vlastní totožnosti založený na prožívání vlastní komunity (jakým člověkem jsem a čím se liším od druhých). I. Zahrnuje i hodnoty, kterým jedinec věří a na nichž zakládá smysl svého života“ (Linhart, Vodáková 1996). „Hluboký pocit vlastní totožnosti založený na prožívání vlastní komunity. Zahrnuje i hodnoty, kterým jedinec věří a na nichž zakládá smysl svého života. Ztotožnění jedince se svými životními rolemi. Prožívání příslušnosti k větším nebo menším společenským celkům“ (Jandourek 2001).

„Identita se utváří během sociálních procesů. Sociální procesy, jež se podílejí na formování i udržení identity, jsou dány sociální strukturou“ (Berger, Luckmann 1999).

„Identita kolektivní, společná shoda členů o podstatných rysech skupiny, o tom, kdo k ní patří a kdo nikoliv, a co by skupina měla a co by neměla dělat.“(Jandourek 2001)

Sociální identita, která se vymezuje proti identitě individuální a jiným skupinovým identitám. Jak popisuje ve své knize Jenkins. Jedinci dané skupiny jsou socializovány prostřednictvím ostatních členů. Vytváří se kategorie „my“. Ta se dává do opozice oproti jiným skupinám a tím sociální identitu vytváří a utvrzuje.

2.2 Komunita

Ve své práci používám pojem komunita jako skupina lidí, které pojí pocit sounáležitosti v rámci lokálního sdružení dobrovolných hasičů.

„Komunita se vztahuje k pocitu sounáležitosti... vzhledem k tomu že, termín lze použít k nějakému prostoru, nebo seskupení lidí, je třeba trvat na tom že,... komunitu budeme definovat skrze pocit sounáležitosti spolu s afektivními a kognitivními, jako je pocit solidarity, porozumění nebo společné identity“ (Weber 1978).

„Komunita též společenství, pospolitost. Sociální útvar charakterizovaný jednak typem sociálních vazeb uvnitř, mezi členy, jednak specifickým postavením navenek, v rámci širšího sociálního prostředí“ (Petrusek a kolektiv 1996).

2.3 Venkovská komunita

„Venkovská komunita, která se vymezuje v protikladu ke komunitě urbánní. Těmito znaky: 1. vyšší mírou vzájemné sociální závislosti; 2. menší variabilitou profesních možností; 3. menší sociální diferenciací a také zúženým prostorem sociální mobility; 4. silnější vazbou na tradici a slabší inklinaci k sociální změně; 5. silnější determinací přírodním prostředím“ (Petrusek a kolektiv 1996).

K venkovské komunitě se váže mechanická solidarita, kterou popsal ve svém díle, Společenská dělba práce, E. Durkheim. Mechanická solidarita, na rozdíl od solidarity organické, se vyznačuje menším zalidněním, kolektivním vědomím, určitou mírou spolupráce (Durkheim 2004).

Interpretace mechanické solidarity jsou již jiné, než v roce 1893 kdy knihu poprvé vydal. Je třeba mechanickou v případě dobrovolných hasičů interpretovat jinak. Například v rámci dichotomie město venkov.

Členové takové společnosti mají větší pocit vzájemné solidarity. Lidé s v této společnosti navzájem pomáhají a dělí podle společných principů, vyžaduje to však, aby lidé v této společnosti navzájem znali. Je to vystavěno na vzájemné důvěře a pocitu sounáležitosti (Bell 1999).

3 METODY VÝZKUMU

Mou hlavní výzkumnou metodou je zúčastněné pozorování. *„Participant jako pozorovatel výzkumník plně participuje na životě skupiny, ale nezatajuje, že dělá výzkum“* (Disman 2007). Zúčastněné pozorování jsem používal při sportovních, či společenských událostech, návštěvě hasičárny a výročních valných hromad. Pro práci s respondenty jsem využíval nestandardizovaný rozhovor, který je definován jako *„interakce mezi tazatelem a respondentem, pro kterou má tazatel jen velice obecný plán. Tento plán nezahrnuje výčet otázek, jejich znění ani jejich pořadí“* (Disman 2007). Můj plán rozhovorů se dá shrnout následovně: 1. respondentovy začátky ve sboru dobrovolných hasičů a jeho motivace pro členství; 2. činnost, kterou provádějí dobrovolní hasiči ve svém okrsku; 3. co znamená pro respondenta členství mezi dobrovolnými hasiči; 4. vztah k profesionálním hasičům.

3.1 Respondenti

Během svého výzkumu jsem se setkával se šesti respondenty, pěti muži a jednou ženou, ve věku od 18 do 60 let. Čtyři respondenti byli členy SDH Miletice, dva SHD Dlažov.

V okrsku Dlažov jsem se účastnil kulturních a společenských akcí pořádaných místními SDH. Konkrétně to byly turnaj ve stolním tenise, turnaj ve volejbale pořádaný SDH Miletice, hasičský ples a turnaj v prší pořádaný SDH Dlažov. Účastnil jsem se výroční valné hromady sborů Miletice, Dlažov, Slavíkovice, Buková a Soustov, a okrskové hasičské soutěže ve Slavíkovících a hasičské soutěže v Bukové. Dále jsem

se účastnil návštěvy v hasičárnách SDH Miletice a Dlažov a tří schůzí SDH Miletice. Během těchto výzkumných návštěv jsem se bavil s respondenty, pozoroval jejich chování a jednání.

Respondenti:

Muž 60 let SDH Miletice – státní zaměstnanec, pokladník sboru, 35 let členem sboru, bydliště v Mileticích.

Muž 28 let SDH Miletice – státní zaměstnanec, 15 let člen sboru před členstvím navštěvoval hasičský kroužek v Dlažově, bydliště mimo Miletice.

Muž 23 let SDH Miletice – skladník, 8 let člen sboru, před členstvím navštěvoval hasičský kroužek v Dlažově, bydliště mimo Miletice.

Muž 18 let SDH Miletice – student střední školy, 3 roky člen sboru, před členstvím navštěvoval hasičský kroužek v Dlažově, bydliště v Mileticích.

Žena 22 let SDH Dlažov – studentka vysoké školy, 7 let členka sboru, před členstvím navštěvovala hasičský kroužek v Dlažově, bydliště v Dlažově.

Muž 21 let SDH Dlažov – řemeslník 6 let členem sboru, před členstvím navštěvoval hasičský kroužek v Dlažově, bydliště v Dlažově.

Důležitou součástí mého výzkumu bylo vnímat a reflektovat svou roli výzkumníka a zároveň člena SDH. Jsem členem SDH Miletice již 8 let a ve sboru zaujímám hodnost zástupce velitele soutěžního týmu. Většinu svých respondentů znám již delší dobu. Snažil jsem se tuto svou zainteresovanost v terénu využít pouze k lepšímu přístupu k datům. I když jsem členem této skupiny obyvatel již tak dlouho, o to více jsem se snažil reflektovat svou pozici výzkumníka a zároveň člena skupiny.

4 HYPOTÉZY

Hypotézy mého výzkumu jsou:

1 – Identita dobrovolných hasičů je založena na lokálním patriotismu; pocitu sounáležitosti s obcí, kde provozují svou činnost.

2 – Primární role dobrovolných hasičů v obci nespočívá v požární ochraně a prevenci, nýbrž v organizaci společenských událostí v obci a účasti na správě a údržbě obecního majetku.

5 OKRSEK DLAŽOV A ČINNOST SBORŮ V OKRSKU

5.1 Struktura SH ČSM

V čele stojí starosta a šest náměstků, nejdůležitějším orgánem který, přijímá a schvaluje významná rozhodnutí je výkonný výbor a shromáždění starostů OSH. Každá KSH má opět svého starostu také výkonný výbor který, spolu se shromážděním představitelů OSH, přijímá a schvaluje rozhodnutí. Vrcholným představitelem OSH je starosta a rozhodnutí jsou přijímána výkonnými výbory OSH a shromážděním představitelů SDH. V rámci OSH Klatovy funguje k datu 31. 12. 2015 235 SDH které jsou rozděleny do 31 okrsků.

Okrsek Dlažov má tyto členy: SDH Běhařov, SDH Buková, SDH Dlažov, SDH Miletice, SDH Slavíkovice, SDH Soustov. V současné době je starostou okrsku Petr Krásnický a velitelem je Hanuš Tichý.

Dalšími spolky působící v okrsku Dlažov jsou myslivecké sdružení Ohař a TJ sokol Dlažov. Sbor dobrovolných hasičů je co do počtu členů největší. Vztahy mezi spolky jsou provázané, většina členů sdružení Ohař je zároveň i členy některého z SDH, spolky si vzájemně vypomáhají. Hasiči poskytují prostory svých hasičáren pro potřeby spolku Ohař, ti zase pomáhají doplnit tombolu na hasičském bále a podobně. Výjimkou je TJ sokol Dlažov, který od roku 2012 žádnou aktivitu de facto nevykazuje.

5.2 Valné hromady v obcích okrsku Dlažov

Během svého výzkumu jsem se zúčastnil všech výročních valných hromad vyjma valné hromady SDH Běhařov a okrskové valné hromady. Samotnému průběhu těchto akcí se věnuji později.

Činnosti	Sportovní akce	Program pro děti	Kulturní akce	Schůze	Školení a cvičení	Hasické soutěže	Výjezdy	Brigádnické hodiny
SDH								
Dlažov	2	5	4	3	3	15	1	535
Slavíkovice	2	2	2	3	2	5		Neuvádí
Miletice	2	1	2	4	2	3		Neuvádí
Soustov	1	0	2	4	3	5		Neuvádí
Buková	1	0	1	2	1	2		Neuvádí

Tabulka ukazuje vykazovanou činnost sborů tak, jak byla prezentovaná na valných hromadách. Jak se později ukázalo, není to veškerá činnost, už jen brigádnické hodiny jsou uváděny pouze jedním ze sborů.

Valné hromady SDH jsou pořádány jednou ročně, hasiči daného okrsku na nich podrobně probírají činnost sboru za uplynulý rok.

Průběh valné hromady byl u všech sborů stejný: zahájení, návrh a schválení programu hromady členy SDH (je-li hromada usnášeníschopná), předčítání výročních zpráv, návrh činnosti sborů na příští rok a jeho schválení, diskuze, volná zábava. Podrobněji popíši průběh valné hromady na příkladu činnosti SDH Miletice.

6 POŽÁRNÍ SPORT

Jelikož je požární sport nedílnou součástí činnosti SDH a bude zmiňován v dalším textu mé práce, věnuji tuto kapitolu stručnému popisu relevantních disciplín.

Požární sport je souhrn soutěžních disciplín a dovedností, které zároveň slouží jako trénink pro případné hašení požáru. Disciplínami požárního sportu jsou:

běh na 100 m s překážkami,

výstup do 4. podlažní cvičné věže,

štafeta 4 x 100 m s překážkami,

požární útok.

To jsou všechny oficiální disciplíny, ale v okrsku Dlažov, protože se jedná pouze o okrskovou soutěž, se provádí pouze štafeta 4 x 100 m s překážkami a požární útok.

6.1 Štafeta 4 x 100 m s překážkami

V okrsku Dlažov se štafeta odchyluje od oficiálních pravidel HZS ČR1 pro nejvyšší úroveň, na soutěžích nižších úrovně jsou však tyto odchylky povoleny. Neprobíhá na běžecké trati, nýbrž na čtyřech po sobě jdoucích úsecích, na konci kterých si závodníci předají proudnici namísto štafetového kolíku a běží v dráze proti směru předchozímu závodníkovi. Mezi další změny patří, že v prvním 100 m úseku je překážka (tzv. domeček) nahrazena oknem, skrz které musí závodník proskočit. Další úsek je beze změny, závodník musí překonat bariéru předepsaným způsobem a předat proudnici dalšímu, který má za úkol přenést hasicí přístroj o váze 5 kg z jednoho místa na druhé. Poslední závodník vezme dvě hadice, překoná s nimi kladinu a napojí je na rozdělovač, na konec jedné z hadic připojí proudnici a doběhne do cíle.

6.2 Požární útok

Jedná se o disciplínu pro 7 soutěžících: strojař, savice, koš, béčko, rozdělovač a dva proudy. Když tým nemá dostatečný počet svých soutěžících, může si dva tzv. vypůjčit od jiného týmu, ale musí mít minimálně 5 svých. V přípravě si soutěžící na základnu, což je dřevěná deska o velikosti 2 x 2 m, připraví náčiní k útoku. Po přípravě se soutěžící seřadí na startovací čáru, velitel družstva podá hlášení, že je družstvo připraveno k útoku. Na povel start se družstvo rozběhne k základně. Strojník nastartuje „mašinu“ a spolu s členem, který má na starosti savice je sešroubuje. „Košář“ upevní na sací koš provázky a našroubuje koš na poslední savec. Když je toto hotovo, vnoří savice s košem do nádrže, ze které se čerpá voda. Mezitím béčko připraví hadice typu B, které vedou vodu z „mašiny“ do rozdělovače. Soutěžící, který má na starosti rozdělovač ho vezme na dané místo, již s připojenou hadicí B. Na daném místě pak čeká, než mu oba proudy předají konce svých hadic typu C. Tyto hadice posléze připojí k rozdělovači. Rozdělovač slouží k rozdělení vody z jednoho většího proudu na dva menší. Příslušný člen týmu jím ovládá přívod vody do proudů a bezpečnostní pojistku. Ta se používá v případě, že některý z proudů není na svém místě, nebo má nějaké problémy. Proudové předají konec hadic rozdělovači a běží na místo, ze kterého míří na terče. Před stříkáním na hadici namontují proudnici, která zvyšuje délku a přesnost dostřiku.

Toto je verze používaná na okrskové soutěži Dlažov. To jest tzv. klasika. V kategorii sport, která se používá na vyšších soutěžích, jsou změny, například se používají pouze dva savce, silnější stříkačky atd.

Čas ze štafety a požárního útoku se sečte, tým s nejnižším časem vítězí a může postoupit do dalšího kola.

7 SDH MILETICE

SDH Miletice byl založen 20. 2. 1913 s počtem 16 zakládajících členů, přičemž podle sčítání lidu z roku 1910 měla obec Miletice 227 obyvatel. Sbor si opatřil první hasičskou stříkačku, po vypuknutí první světové války však sbor stagnoval. Někteří členové nastoupili vojenskou službu, vzhledem k válečnému období byl nedostatek zdrojů, mimo jiné i na řádnou činnost sboru. Po první světové válce došlo k úplné obnově řádné činnosti sboru. Roku 1933 měl již 36 členů, z celkového počtu 228 obyvatel podle sčítání v roce 1930. Doba druhé světové války není popsána, ale dá se předpokládat opět stagnace sboru a následné obnovení po jejím skončení. V roce 2011 měl sbor 31 členů, což je v porovnání s 68 obyvateli podle sčítání z roku 2011 takřka polovina obyvatel. K 7. 1. 2017 měl sbor 38 členů, z nich pouze jedna žena. Nutno podotknout, že ne všichni členové SDH mají trvalé bydliště v Mileticích, ale všichni zde prožili alespoň určitou část života. V obci funguje SDH Miletice jako jediný spolek, někteří obyvatelé Miletic jsou však členy Dlažovského mysliveckého spolku Ohař. Členství v Ohaři a SDH se ale nikterak nevyklučuje.

7.1 Činnost SDH Miletice

Mezi kulturní a sportovní akce pořádané SDH Miletice patří volejbalový turnaj, turnaj ve stolním tenise, stavění a bourání máje a zpívání koled v kapli sv. Jana Nepomuckého. Členové sboru se účastní ročně 2 – 3 soutěží, podstupují různá školení a provádějí brigádnickou činnost. V neposlední řadě SDH Miletice provozuje hasičárnu na návsi, která je jediným významným místem setkávání obyvatel obce, neboť funguje zároveň jako hospoda.

7.1.1 Volejbalový turnaj a turnaj ve stolním tenise

Turnaj ve volejbale je sportovní akce, kterou pořádají miletičtí hasiči již několik let vždy poslední víkend v srpnu. Účastní se několik týmů z okolí i z obce, turnaj má i velkou diváckou základnu mezi obyvateli Miletic. Začíná kolem jedné hodiny, končí po dohrání všech zápasů běžně mezi 6 – 8 hodinou. Struktura zápasů se domlouvá před začátkem turnaje samotného podle počtu družstev, které se ho účastní. Hasiči zajišťují občerstvení, dále celou akci organizují a rozdávají ceny. Výtěžek z akce přináší finanční prostředky na další činnosti sboru. Týden před turnajem vždy probíhá hasičská schůze, na které se domlouvá organizace a nákup občerstvení a služby v hasičárně. Den před turnajem nebo ráno se určí brigáda, která připraví hřiště, sezení okolo něj, odpadkové koše a další organizační záležitosti. Po turnaji a vyhlášení výsledků se odklízí část vybavení a zbytek se odklízí den po. Turnaj se koná na obecních kurtech, které udržují dobrovolní hasiči.

Turnaj ve stolním tenise se pořádá začátkem dubna, na rozdíl od turnaje ve volejbale se nejedná o akci venkovní. Turnaj se pořádá v miletické hasičárně pro jejíž omezenější prostory nemá takovou návštěvnost jako turnaj volejbalový. Organizace probíhá podobně, týden před turnajem schůze a před zahájením turnaje se vše připravuje, hasiči zajišťují občerstvení, ceny pro vítěze a večer po turnaji vše uklízí.

7.1.2 Stavění a bourání máje

Před samotným stavěním máje se nejprve musí přivést strom. Na schůzi se domluví termín a prostředky; pro členy, kteří se schůze nemohli zúčastnit, se posléze vše ještě oznámí SMS zprávou, jelikož mnozí členové již nebydlí v Mileticích, nebo jim časové možnosti nedovolili účastnit se schůze. Alespoň dva týdny před samotným stavěním máje, se zorganizuje brigáda, během které se po domluvě s obecním úřadem v Dlažově vytipuje strom. Za pomoci techniky, kterou pro tento účel zapůjčí někteří členové SDH, se pokácí a sveze na náves daný strom. K tomu se v lese obvykle pokácí pár menších suchých stromů, které slouží jako dřevo na oheň při příležitosti oslav prvního máje. Ten samý den se na stromu ořežou větve, vyjma špičky, a oloupe kůra, aby při stavění máje strom nebyl moc těžký a aby se minimalizovalo riziko jeho zlomení. 30. dubna se na májku udělá a připevní věnec, který se spolu se špičkou ozdobí krepovým papírem nebo různými barevnými látkami. Zdobení se nejčastěji účastní děti za doprovodu rodičů. Kolem šesté hodiny se staví samotná májka. Dříve se stavěla ručně, dnes se používá technika. Před použitím techniky se máj musí ručně přizvednout, při té příležitosti se sejdou všichni muži, kteří se stavění účastní. Již 4 roky pomáhá se zdvižením máje člen ze sousedního sboru. Za to se mu, mimo náklady spojené se samotným zdvihem, vždy poděkuje na výroční valné hromadě. Po postavení a usazení máje se rozdělá oheň, kde si lidé pečou vuřty, hraje se na kytaru, zpívá atd. Alespoň jeden člověk se snaží pod májí vydržet vzhůru až do rána, což se pojí s tradicí, kdy se muži ze sousedních vesnic navzájem snažili si máj podříznout. Pokud se jim to povedlo, měli získat sud piva. Nicméně dnes se již nikdo nesnaží komukoli máj podříznout, zbylo jen ono hlídání. Celá akce je pod patronací hasičů, jelikož obstarávají mák a potřebné prostředky a lidskou sílu na její přivezení a postavení. V hasičárně je v provozu lokál, kde jsou obsluhováni přítomní hosté.

Máj se bourá nejdříve měsíc po jejím postavení. K bourání se neváže žádná tradice ani k tomu není zapotřebí větší počet lidí.

Většinou starosta sboru s pomocníkem ji bez větších okolků porazí. Dřevo ze staré májky se skladuje a používá se jako dřevo na oheň při dalším stavění máje, nebo při jiných příležitostech.

7.1.3 Zpívání koled

Se zpíváním koled se začalo v roce 2013 po rekonstrukci kaple sv. Jana Nepomuckého. Po setmění se lidé sejdou v kapli, kde předtím hasiči připravili vše potřebné pro koncert: osvětlení, místa k sezení, aparaturu. V kapli zpívá předem domluvená kapela. Koncert trvá přibližně 2 hodiny. V roce 2016 hasiči ještě před samotným zahájením zpívání, rozsvítil vánoční stromek před hasičárnou. Po samotném zpívání se jdou lidé občerstvit do hasičárny, ve které mají službu alespoň 3 lidé, aby se stihli postarat o všechny hosty.

7.1.4 Brigádnická činnost

Brigádnická činnost SDH Miletice se zaměřuje, mimo již zmíněných příprav sportovních a kulturních akcí, na sběr šrotu, jehož prodej financuje činnost sboru. Nejedná se o samotný sběr, ale o hasiči vybudované místo, kam lidé z obce vozí kovový šrot a hasiči ho poté prodávají. Dnes je roční částka ze sběru surovin již zanedbatelná, ale od svých respondentů jsem se dozvěděl, že ještě přibližně před 10 lety to byl jeden z hlavních příjmů.

Mezi další brigádní práce patří také údržba hasičského vybavení, úprava pozemků jako je sečení trávy a úklid obecních pozemků. Obec Dlažov sice zaměstnává pracovníka, který je touto údržbou pověřen, ale hasiči v rámci brigádnické činnosti vypomáhají. Před zaměstnáním tohoto pracovníka byla údržba obecních pozemků pouze v režii hasičů. Do brigádnické činnosti dále patří i úprava prostorů hasičské zbrojnice a čištění hasičské nádrže na návsi, která v letních dnech slouží také jako koupaliště, ale jen na vlastní nebezpečí. Miletičtí hasiči neevidují počet odpracovaných brigádnických hodin, v okrsku Dlažov hodiny evidují

pouze členné SDH Dlažov, kteří za rok 2016 napracovali na pracovních brigádách 553 hodin.

7.1.5 Hasičské soutěže

Ve zkoumaném okrsku se pořádají 2 pravidelné hasičské soutěže. Okrskový pohár ve Slavíkovcích, který probíhá podle směrnic hasičských sportovních soutěží pro muže a ženy, vydaných sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska. Pohár má 2 disciplíny: štafeta 4 x 100 m s překážkami a požární útok. Případný vítěz může postoupit do okresního (městského) kola. Okrskový pohár se pořádá v době konání poutě ve Slavíkovcích. Druhou soutěží je Soustovské Na Plech open kde jedinou disciplínou je požární útok. Specifikem této soutěže je, že se při útoku terče neplní vodou, nýbrž se jen proudem vody shodí a výrazný kopec, do kterého soutěžící běží.

Dále se v okrsku konají mimořádné soutěže ke kulatému výročí založení jednotlivých sborů. Při těchto soutěžích se pořádá jak požární útok, tak štafeta. Nejbližší taková soutěž se koná v létě roku 2017 k příležitosti 120 let od založení sboru v Běhařově.

7.1.6 Školení, semináře, cvičení

V rámci činnosti dobrovolných hasičů musí sbor projít různými školeními z oblastí své činnosti. Hasiči v Mileticích se nezúčastňují všech, jelikož SDH Miletice nemá jednotku požární ochrany. Členové se pravidelně účastní školení velitelů družstev v Orlovici, které probíhá pravidelně koncem září, školení strojníků a školení rozhodčích hasičských soutěží pro dospělé i děti. Hasiči se také účastní příležitostných seminářů o práci a technice profesionálních hasičů, které bývají v okrsku nepravidelně.

V okolí okrsku se pořádá cvičení dálkové dopravy vody. V roce 2015 proběhlo toto cvičení přímo v okrsku Dlažov, na kterém se podílely

všechny sbory v okrsku. Jednalo se o dopravu vody z požární nádrže v Dlažově k rozhledně u sv. Markéty. Cvičení probíhalo pod patronací profesionálních hasičů z Klatov. Vzdálenost, na kterou se voda dopravovala, byla zhruba 600 m. Tohoto cvičení se účastnili zástupci všech sborů v okrsku.

7.1.7 Schůze

Hlavní schůzí je výroční valná hromada, která se pořádá jednou za rok. Valné hromady se musí účastnit nadpoloviční většina členů, aby byla usnášeníschopná. Na valné hromadě se přednáší činnost za poslední rok, zpráva starosty sboru, pokladníka a revizní komise. Dále se projednává a schvaluje plán činnosti na příští rok, který musí být schválen nadpoloviční většinou. Může také proběhnout volba velitele, zástupce velitele, starosty sboru a jiných funkcí. Valné hromady se účastní i zástupci ostatních sborů v okrsku a velitel okrsku. Nejprve je schvalován program valné hromady, po schválení všech usnesení se otevírá diskuze, po které následuje občerstvení a případný další program. V diskuzi dostávají prostor členové ostatních sborů, aby mohli poděkovat za pozvání a na oplátku pozvat na svou výroční valnou hromadu, popřípadě něco doplnit. Diskuse se běžně účastní starosta obce Dlažov, starosta okrsku, členové mysliveckého sdružení Ohař, nebo kdokoli z veřejnosti. Po ukončení diskuze následuje večeře pro hasiče i všechny návštěvníky. Podávat večeři je zvykem na každé valné hromadě v okrsku. Po večeři nastává to, co je pojmenováno v programu schůze jako volná zábava, jedná se o hudebně laděný program pro návštěvníky často spojený se značnou konzumací alkoholických nápojů.

V SDH Miletice se pravidelně požádají různé schůze. Týden před valnou hromadou se vždy pořádá schůze týkající se organizace valné hromady, domlouvá se zde program a jaká večeře se bude podávat a kdo jí připraví. Další schůze probíhají před pořádáním některých z kulturních nebo sportovních akcí, o kterých jsem se již zmiňoval, nebo při mimořádných událostech.

7.1.8 Chod hasičárny

Část prostor miletické hasičárny slouží jako sklad a garáž pro hasičskou techniku, zbytek prostor slouží jako společenská místnost. Miletičtí hasiči nevlastní zásahové auto, v garáži je zaparkovaný vlek s připravenou technikou.

Hasičárna slouží jako výchozí bod pro všechny ostatní akce pořádané v Mileticích. Neprobíhá-li nějaká akce, otvírá se hasičárna alespoň jednou týdně, v sobotu nebo pondělí, jako hospoda. Členové SDH se pravidelně se střídají v obsluze ostatních. Hasičárna je také používána k pořádání různých oslav atd.

7.1.9 Financování sboru

Sbor je financován z příspěvků členů, provozem hasičárny a sběrem kovového šrotu. Tyto zdroje stačí zajistit chod a údržbu sboru. Je-li potřeba nějaké většího peněžního vydání, může sbor požádat o finanční příspěvek obec Dlažov, nebo požádat o jiné dotace.

8 SDH DLAŽOV

Přesto že mojí hlavní výzkumnou oblastí je SDH Miletice, musím se věnovat i sboru dobrovolných hasičů v Dlažově. SDH Dlažov je největším sborem v okrsku. Počet členů na konci roku 2016 byl 83 obyvatel, z toho 22 dětí. Miletice nemají vlastní obecní úřad, obec spadá pod správní jednotku Dlažova. Vesnice jsou velmi provázané, jsou od sebe vzdáleny necelý kilometr. Některé z kulturních akcí pořádané v okrsku se pořádají právě v Dlažově ale za asistence hasičů i z jiných sborů např. hasičský bál. V Dlažově je také hasičský kroužek, do kterého docházejí děti z celého okrsku. Dále pojednám o činnosti SDH Dlažov, čímž zároveň ilustruji provázanost veřejného života zde i v Mileticích.

8.1.1 Hasičský bál

Okrskový hasičský bál spojený s dětským maškarním karnevalem se pořádá pravidelně v únoru. Hasiči zajišťují obsluhu a tombolu. Tombolu přinášejí hasiči, ostatní obyvatelé obce, myslivci a popřípadě se doplní ze sponzorských darů. Koná se v sokolovně, ve které se pořádají i různé koncerty, ty však nebývají pod patronací hasičů. Dětský karneval začíná dopoledne, večer pak děti vystřídají hasiči a další hosté. V roce 2016 se Karnevalu zúčastnilo 49 dětí a hasičského bálu přes 110 lidí. Je to hlavní kulturní událost v okrsku Dlažov. Při organizaci pomáhají i někteří hasiči z ostatních sborů.

8.1.2 Práce s dětmi

V okrsku Dlažov je pouze jeden sbor, který pracuje s dětmi. Tímto sborem je SDH Dlažov, kam docházejí i děti z ostatních okrsků. Hasičský kroužek funguje jednou týdně. Děti se učí znalostem požárního sportu, hasičských značek, uzlů a tak dále. Také jezdí na hasičské soutěže. Počet dětí v členské základně SDH Dlažov je 22, k lednu roku 2017. Na fungování dětského hasičského kroužku se podílejí i hasiči z ostatních sborů. Práce s dětmi je pro sbory v dnešní době velmi důležitá, jelikož

jejím prostřednictvím SDH získávají většinu své členské základny. Většina hasičů, kteří prožívali dětství v obcích okrsku, přišli k „dospělým“ hasičům právě z hasičského kroužku. Všichni moji respondenti pod 30 let přešli k „dospělým“ hasičům z dětského kroužku.

Žena, SDH Dlažov, 22 let.

R (respondent) – *„No všichni vrstevníci chodili a potom o tom ve škole mluvili tak jsem taky začala. Potom mě to chytlo, protože mi to šlo.“*

Muž, SDH Miletice, 18 let

T (tazatel) – *„V kolika letech jsi začal?“*

R – *„Já si myslím, že mi bylo tak šest.“*

T – *„A co, že jsi se dal zrovna k hasičům?“*

R – *„No tak tady v okolí nebylo nic moc pro děti.“*

T – *„Jo a co je tady v okolí za nějaký ty zájmový kroužky?“*

R – *„V Běhařově je vlastně kickbox potom hasiči a fotbal je vlastně až od dorostu, takže jsem šel k hasičům a tam i těch dětí bylo nejmíc.“*

T – *„A kdy si se dal jako už k miletickým dospělým?“*

R – *„Tak to mi bylo tak patnáct a s tím už jsem tak jako počítal, že pudu do těch Miletic.“*

Muž, SDH Miletice, 22 let

R – *„Nejdřív jsem chodil k dětem, tam vlastně bylo už více lidí, který jsme znali třeba můj bratr a tak. Potom když nám bylo patnáct, tak nás Karel (tehdejší velitel sboru, pozn. aut.) naverboval k miletickým. No potom jsme jezdili nějak na ty soutěže a tak...“*

Muž, SDH Miletice, 28 let

R – „No to mi mohlo být tak deset, když jsem šel k dětem a tam jsme běhali a Karel už od dvanácti se nás ptal, kolik nám je jestli už nemůžeme běhat za velký, a když nám bylo patnáct, tak se konečně dočkal a začali jsme.“

Mezi další události pořádané pro děti patří:

8.1.3 Pohádkový les

Jedná se o okrskový dětský den, kdy děti procházejí lesem a čekají na ně různé soutěže a odměny. Za rok 2016 se Pohádkového lesa zúčastnilo 81 dětí. Jedná se o akci novou, na pořádání se účastnili převážně hasiči z SDH Dlažov, s pomocí hasičů z ostatních sborů.

8.1.4 Halloweenské setkání a lampiónový průvod.

V roce 2016 se zúčastnilo 25 dětí. Tato akce byla spojena, s takzvanou dohasnou, což je oslava k příležitosti ukončení hasičské soutěžní sezóny v disciplíně sport.

8.1.5 Tréninky

Na rozdíl hasičů z Miletic, kteří trénují většinou ráno před soutěží, maximálně pak den předem - podle časových možností a kondice členů - trénují Dlažovští usilovněji. Během hlavní sezóny, probíhající od května do září, se ti, jež se věnují sportu, snaží trénovat dvakrát týdně. Během tréninku se provádí většinou nácvik požárního útoku. Podle možností s vodou - proběhne tedy plnohodnotný útok - nebo tzv. „na sucho“, přičemž se vyzkoušejí jenom jednotlivé pohyby a úkony, aniž by se nabírala voda z kádě.

8.1.6 Brigádnická činnost

Hasiči v Dlažově si jako jediní v okrsku evidují počet brigádnických hodin. Za rok 2016 napracovali hasiči obdivuhodných 553 hodin. Čtyři hodiny strávili hasiči instalací plachet na terasu hasičárny. Čištění požární nádrže, která slouží v létě jako koupaliště pak 22 hodin. Příprava hasičského okrskového bálu spojeného s dětským maškarním karnevalem 49 hodin a následná obsluha 96 hodin. 33 hodin úklid obecní stodoly a hasičské zbrojnice, 9 hodin úprava jejich okolí. Přivezení máje spolu s přípravou a stavěním 34 hodin. 5 hodin třídění elektro odpadu a jeho následný náklad a odvoz. Pomoc na okrskovém dětském dnu 160 hodin. Bourání máje 7 hodin. Organizace halowneského setkání 63 hodin. Zazimování stříkaček 2 hodiny. Hrabání a odvoz listí spolu s úklidem zbrojnice 40 hodin. Výroba a instalace nových vrat na zbrojnici 16 hodin. Přivezení vánočního stromku 12 hodin. Nutno podotknout, že ne všechna činnosti je zaznamenávána do evidence. Do brigádnických hodin si hasiči nezapočítali např. organizaci menších akcí.

Rozdělil jsem tyto hodiny do 3 kategorií:

1 – Údržba hasičské zbrojnice a vybavení – 55 hodin.

2 – Úklid a údržba obecních pozemků – 67 hodin.

3 – Organizace společenských akcí – 431 hodin.

Z tohoto přehledu vyplývá, že těžiště brigádnické práce SDH spočívá hlavně v kulturní činnosti.

8.1.7 Ostatní

V SDH Dlažov se za rok 2016 pořádaly také další akce nejrůznějšího druhu. Turnaj v šipkách, kterého se zúčastnilo 16 lidí. Dětský turnaj v prší s účastí 25 hrajících a turnaj v prší pro dospělé s účastí 24 hráčů. Dále zájezd na bowling do Klatovech jako odměna pro

25 lidí, kteří se starají o činnost sboru a mají služby v hasičárně. V neposlední řadě pak posezení s myslivci u příležitosti poslední leči.

9 ŽENY MEZI DOBROVOLNÝMI HASIČI

Jak jsem již zmínil, mezi členy SDH v Mileticích je pouze jedna žena. I ve všech ostatních sborech v okrsku převládá mužská členská základna. Je to tím, že ženské týmy nebyly nikdy obvyklé. Až v poslední době vznikají ženské týmy, v okrsku Dlažov jsou dva, a to v Dlažově a Slavíkovcích.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R – *„No takhle to je, teda kromě holek těch týmů ženských taky moc není, tak se na to bud' vyserou, nebo zůstanou v Dlažově...“*

Má to několik příčin. Ženské týmy jakožto recentní výdobytek neexistují dostatečně dlouho, aby vyrovnali mužskou početní převahu starších generací. S tím se pojí to, že účast na chodu sboru nebo pomoc s organizováním vesnického společenského života, čehož se ženy účastní běžně, není podmíněna členstvím ve sboru. Naproti tomu účast na hasičských soutěžích ano.

To je jeden z faktorů, který způsobuje nevyrovnanost členské základny. Nicméně v mladší generaci je počet hasičů a hasiček ve sborech téměř vyrovnán. Během svého výzkumu jsem se neseťkal nikým, kdo by naznačoval, že hasičství je pouze pro muže. Hasičky se podílejí na organizaci stejnou, v některých sborech i větší, prací než muži. Jiná představa o ženách panuje v oblasti hašení požáru. To je stále vnímáno jako „mužská“ práce. V níže zmíněném výjezdu, kterého se účastnilo 8 členů SDH Dlažov nebyla ani jedna žena.

Rozdílný je i přístup k pravidlům. Čistě ženský tým cvičí podle jiných pravidel než mužský. Ženy mohou běhat v mužské kategorii, ale naopak to pravidla nedovolují. Pravidla se liší např. v požadavcích na výstroj nebo v obtížnosti některých překážek. Když žena soutěží

za mužský tým, musí se podřídít pravidlům mužských týmů. Příklady těchto pravidel jsou z okrsku Dlažov, ale i ve směrnících požárního sportu pro muže a ženy jsou pravidla a překážky některých disciplín rozdílné.

10 IDENTITA DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCÍCH OKRSKU DLAŽOV

Identita dobrovolných hasičů v obcích okrsku Dlažov se odvíjí od pocitu sounáležitosti s ostatními obyvateli dané obce. I když děti z celého okrsku docházejí do Dlažova na kroužek dětských hasičů, po 15 roce, kdy již mohou reprezentovat svoji obec, buď s hasičstvím končí, nebo se stávají hasiči v obci svého bydliště. Na vesnice se odvolávali takřka všichni respondenti a i ze zúčastněného pozorování to vyplývalo. Výjimkou jsou ženy, které nemají v každé obci ženský tým, a tak mají-li zájem, jdou do sboru sousedních obcí, ale podílejí se na chodu SDH ve své obci, i když jsou členy týmu někde jinde. V okrsku jsou ženské týmy v Dlažově a ve Slavíkovcích.

Identita se pojí s obcí, kde má daný hasič bydliště, nebo kde prožil dlouhou část svého života.

Muž, SDH Dlažov, 21 let

T – *„A co by se třeba muselo stát, abys změnil působiště, jestli by ses potom stal hasičem třeba i někde jinde?“*

R – *„No to by se asi nestalo nic, protože já v Dlažově prostě zůstanu.“*

T – *„No a vy jste teď začali dělat ten sport tak kdyby tě to třeba chytlo, že by si šel do jiného týmu?“*

R – *„To nevím, ale tak jsem v Dlažově, že prostě tady bydlím a tak jsem tady hasič a bydlet tady chci.“*

Respondent ani neuvažuje o změně působiště nebo o možnosti, že by z nějakého důvodu přešel do jiného sboru. Od narození žije v Dlažově a je tam hasičem, a tak si nedovede představit změnu působiště.

Muž, SDH Miletice, 28 let

R - *„...ale když se podíváš třeba na Kubu, tak ten bydlí třeba 40 km daleko a stejně je hasič tady a dělá tady i velitele.“*

Respondent poukazuje na velitele soutěžního družstva v Mileticích, který přes to, že již v obci nežije, stále splňuje povinnosti velitele.

Muž, SDH Miletice, 60 let

R – *„...drží tu vesnici pohromadě. Někde mají myslivce, někde sokoli a tady to dělají hasiči. To by tady ani nebyla ta hasičárna, že by jsme nemohli chodit ani na to pivo, jako ne že by to bylo důležitý ale je to taky pod hasičema.“*

Taková „oddanost“ k sboru a hasičství není vždy pravidlem, existují i členové SDH, kteří už sice bydlí mimo obec a nepodílejí se na chodu sboru tolik jako někteří, ale stále zůstávají členy a nemají zájem o zrušení daného členství.

Muž, SDH Miletice, 28 let

T – *„Jakou činnost děláš jako dobrovolný hasič?“*

R – *„No já teď v Mileticích nebydlím, ale když mam čas tak zajedu na nějakou akci, nebo oslavu. Těch soutěží už není tolik jako předtím takže to taky stíhám.“*

Respondent říká, že i přes to, že nebydlí již v obci a ani se nepodílí na fungování sboru, jako v době kdy v obci bydlel, stále se snaží podílet na chodu sboru a stále se považuje za dobrovolného hasiče z Miletic.

Muž, SDH Miletice, 23 let

T – *„Ale i potom co jsi v Klatovech tak jsi furt členem, proč?“*

R – *„Tak zase je to kousek a nebudu to rušit, furt tady bydlí rodiče, a když se něco děje tak jedu sem něco udělat nebo takhle. Když vlastně nejsem v práci tak jezdím i na ty soutěže.“*

Opačný příklad muže, který žije v Dlažově, ale stále je členem SDH z obce ze které pochází a aktivně se tam podílí na chodu sboru. Na rozdíl od dříve zmíněných respondentů, kteří poté co se přestěhovali tak se ocitli v obci, kde buď sbor dobrovolných hasičů není, nebo do městského prostředí. V městském prostředí existují dobrovolní hasiči také, ale nemají tak výrazný vliv na společenský život atd.

Žena, SDH Dlažov 22, let

T – *„Přemýšlela jsi někdy o tom, že za předpokladu, že by ses přestěhovala do jiný vesnice, jestli by ses stala členkou tam?“*

R – *„Ne. Zůstala bych tady. Můj přítel se třeba přestěhoval k nám. Má tady trvalý bydliště, bydlí tady pět let a stejně je členem tam bystřických hasičů. Měl možnost jít sem, ale má tam svoje kamarády, tým a tak, ale na druhou stranu. Michal ten vlastně emigroval, odešel do Bystřice. Jenom protože to chce dělat závodně a tady to pro něj nemělo cenu tak šel tam.“*

T- *„Takže tam šel jenom kvůli tomu sportu.“*

R – *„To jo to když je tady něco nějaká akce, tak on pomůže a tak. Jsou ještě lidi, který taky běhají za jiný týmy, ale zaregistrovaný jsou furt tady. Že bych za někoho klidně běžela, ale zůstala bych zapsaná tady.“*

Respondentka popisuje případ svého partnera, který přesto že již déle žije v Dlažově, stále je dobrovolným hasičem v obci, z které pochází. Dále popisuje případ bývalého člena SDH Dlažov, který odešel do jiného sboru. Respondentka to vysvětluje tak, že odešel pouze pro to, aby se mohl věnovat požárnímu sportu na vyšší úrovni. Úroveň sounáležitosti

s obcí však zůstává vysoká; nadále se účastní s dobrovolnými hasiči z Dlažova na pořádání společenských a sortovních akcí.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R - *„No to jo. Ale tady jsou dvě skupiny lidí. Jedno jako třeba můj táta a tak ty si zajdou na tu soutěž okrskovou a to vlastně stačí. Potom jsou tady kluci, co se snaží, nebo začínají se více nořit do toho sportu jako mladší kluci“.*

Respondentka se snaží ukázat mezigenerační rozdíl, který se v Dlažově projevuje tím že, mladší generace se v rámci požárního sportu věnuje kategorii sportu, kdežto starší se věnuje kategorii klasika. Dlažov má jako jediný sbor tým, který se věnuje sportu. Rozdíl mezi klasikou a sportem popíše později.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R – *„Kdyby tu hasiči nebyli tak nevím, jestli by se to vůbec dělalo, třeba brigády, shrabe se listí, odveze se železo a tak. Čistí se koupaliště, společenské akce jako bály, turnaje, MDŽ a tak. Potom ten sport ten je u nás až na posledním místě. Třeba v Bystřici to je naopak, tam udělají soutěž a to je všechno jinak, nic nepořádají.“*

Respondentka se snaží ukázat priority dobrovolných hasičů, sport na dobrovolnickou činnost navázaný je až podružná věc. Zároveň ukazuje rozdíl oproti sboru z jiného okrsku.

Muž, 18 let, SDH Miletice

T – *„Jaký smysl si myslíš, že mají dobrovolný hasiči ve vesnici?“*

R – *„No jako že se starají o to, aby se tu něco dělo, jako ty kulturní akce a tak a že se starají i o to okolí a stmeluje to tu vesnici. Taky ty soutěže.“*

Identita je takto propojená s vesnicí především u členů působících u hasičů již od mladých let. Členové SDH, kteří se do obce, kde sbor působí, přistěhovali v pokročilejším věku, se většinou neúčastní hasičských soutěží, ale pomáhají při organizaci různých akcí, mají služby v hasičárně atd., jelikož nejsnadnějším způsobem začlenění se do života v obci, je stát se členem SDH.

11 IDENTITA DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VE VZTAHU S PROFESIONÁLNÍMI HASIČI

Podle zákona o požárních jednotkách je rozdíl mezi sdružením dobrovolných hasičů a jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO). Sbor vzniká jako občanské sdružení a starosta a další členy si volí sám, kdežto JPSDHO zřizuje a spravuje obec. Velitele této jednotky, po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje k jeho způsobilosti vykonávat funkci velitele, jmenuje a odvolává starosta obce. Přihlíží se přitom k návrhu SDH působící v daném úseku. SDH se na hašení požáru podílejí většinou tak, že vyhlásí poplach, zabraňují rozšiřování požáru do příjezdu profesionálních hasičů, pomáhají s dopravou vody na hůře dostupná místa, podle proškolení členů a technickému vybavení SDH.

V okrsku Dlažov byla za rok 2016 jedna „ostrá“ akce. Tím byl požár mrazáku v Mileticích, na jehož hašení se podílely hasiči z SDH Dlažov, kteří jsou členné JPSDHO.

Domovský SDH Miletice se zúčastnit nemohl, jelikož nemá dostatečně proškolené členy a potřebnou techniku.

Muž, SDH Miletice, 60 let

R – *„No to je kvůli pojištění, tam půjdeš, něco ti spadne na hlavu a je to. Dřív jsme jezdili, když hořel ten seník.“*

Přímá účast na hašení z řad dobrovolných hasičů z Dlažova nebyla však nijak intenzivní.

Muž, SDH Dlažov, 21 let

R – *„No teď jsme měli tu ostrou akci. A chceš něco říct, já jsem celou cestu tam běžel.“*

T – *„Jo co to bylo a kde já to nevím.“*

R – *„U Radka, hořel mu tam mrazák. No ale v pohodě.“*

T – *„Když se třeba srovnáváš s těma profesionálníma hasičema?“*

R – *„Vůbec jsme zkurvený dobrovolný hasiči. Ty profíci jsou něco úplně jinýho.“*

T – *„No jenom jestli tam vidíš nějakou tu spojitost?“*

R – *„No když se jede k tomu výjezdu to je tak všechno.“*

Respondent vidí jedinou spojitost mezi profesionálními a dobrovolnými hasiči v samotném hašení požáru. Tím však spojitost končí.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R – *„Ano to byla velká akce (smích). No já jsem jela okolo a hasičárna otevřená a stály tam všechny auta. Svítilo se to, ale nikdo tam nebyl. Tak jsem jim volala a oni na mě my jsme na výjezdu (smích).“*

Respondentka vidí celý tento zásah jako zábavný, zároveň se mi tím snažila ukázat, ačkoliv se jedná o „maličkost“ typu požár mrazáku, dobrovolní hasiči byli dobře připraveni. Respondentka potom vzpomíná na požár roku 2004, při kterém byla účast hasičů důležitá.

R – *„No když třeba hořela ta ocelokolna. Tak to nejdřív musel někdo nahlásit, to jsme dělali mi, ale doplňovali vodu a jezdili pro ní a tak. Hasili ty teda profíci, ale oni pomáhali.“*

Muž, SDH Miletice, 28 let

R – *„Nějaká podobnost tam asi je ale, že by to bylo nějak významný to nevím. Jako řekl bych, že hodně lidí co začínali jako dobrovolný tak*

se třeba dali k profesionálům, otázka zní, kolik jich tam chtělo na základě toho, že je ta dobrovolničina bavila a kolik se jich tam dostalo. Jinak asi moc ne.“

12 ROZDÍL MEZI VNÍMÁNÍM SPORTU A KLASIKY

Důležitým aspektem vnímání členství v SDH je úroveň výkonů. Pouze SDH Dlažov mají tým, který se účastní i okolních turnajů v kategorii sport, na rozdíl od okrskové soutěže kde se běží klasika. Okrsková soutěž je více „tradiční“. Nepoužívají se tam nejrychlejší „mašiny“ a běží se podle starších pravidel, která jsou však na úrovni okrskových soutěží povoleny.

„Tradice, jeden ze způsobů orientace kolektivního jednání, zpřítomňuje hodnoty, které jsou v dané kultuře či subkultuře považovány za zvlášť významné a které se často mění v normativní vzorce chování“ (Petrušek a kol. 1996).

Rozdíl je patrný ve vnímání daných disciplín. Samotný název sport napovídá, že na rozdíl od klasiky je jako sport skutečně brán.

„Sportem se rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již, prostřednictvím organizované účasti či nikoliv si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné a psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (Slepička, Slepičková, 2005).

Vnímání sportu je různé i v obcích okrsku Dlažov. Starší generace spíše inklinuje ke klasice, ale jsou rádi, že se mladí lidé věnují hasičskému sportu, zároveň mají obavy ohledně vzrůstajících výkonů strojů. Je to považováno už za nebezpečný sport. Mladší generace tuto činnost považuje za sport do jisté míry až oddělený od činnosti dobrovolných hasičů, nebo jako sportovní odvětví, které přesahuje hranice dobrovolného hasičství, ač z něj vychází. Toto oddělení sportu

od dobrovolného hasičství je vzhledem k převládající roli SDH ve své obci pochopitelné.

Muž, SDH Miletice, 18 let

T – *„Za ten sport vlastně běháte víc, ale seš furt oficiálním člen miletických hasičů.“*

R – *„No jsem člen miletických hasičů, ale vždyť to víš, to jsou tak tři soutěže za rok, za ten Dlažov je to třeba deset soutěží za rok a trénujeme, jsou tam mladý lidi, co jako chtějí trénovat a mají na to čas.“*

T – *„Nepřemýšlel jsi, že bys třeba přešel do Dlažova?“*

R – *„To zas ne tak jsem z Miletic tak budu hasič tady. V Dlažově je to jenom kvůli tomu sportu.“*

Respondent vysvětluje, že i když běhá za tým SDH Dlažov v kategorii sport, v kategorii klasika běhá za SDH Miletice. Dále vysvětluje, že být někde hasičem a běhat za nějaký tým jsou dvě rozdílné věci. To je v souladu s oběma hypotézami. Členství v SDH, a tudíž i podíl na tvorbě společenského života a starost o chod obce, je vázáno na místo původu, zatímco volba sportovního týmu je čistě účelová; řídí se kvalitou sportovního vyžití.

13 ROLE A ÚČEL DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCÍCH OKRSKU DLAŽOV

V době kdy vznikali první sbory dobrovolných hasičů, začínali se svou činností také hasiči profesionální. Vzhledem k tomu, že v té době i profesionální hasiči měli jen omezenou hasicí a dopravní techniku, bylo úkolem dobrovolných hasičů se skutečně podílet na boji s ohněm. V dnešní době, kdy hasiči disponují mnohem lepší hasicí technikou a kdy dojezd k požáru se zkracuje, není pomoc při hašení nebo hašení samotné primárním úkolem dobrovolných hasičů. Dobrovolní hasiči sice stále pomáhají při likvidaci následků přírodních katastrof, např. při povodních, ale ani to není jejich primární činnost.

Podle mého výzkumu se primární účel dobrovolných hasičů v obcích okrsku Dlažov zakládá především na tvorbě společenského života v obci. Dobrovolní hasiči pořádají sportovní a kulturní akce, o kterých jsem se již zmiňoval. Hasiči dále provádějí různé brigádnické práce, v každé obci se udržuje v provozu hasičárna, což je v mnoha vesnicích jediný prostor kde se mohou lidé scházet. Hasiči pořádají mnoho programů pro děti a také vedou kroužek pro mladé hasiče, kde se setkávají děti z celého okrsku, což tvoří sociální vazby mezi příslušníky mladé generace z obcí v okrsku. Vede to k celkovému utužování vztahů v dané oblasti.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R – „Tak třeba tady u nás je tři čtvrtě lidí u hasičů. A i po okolí je to tak. A že to lidi stmeluje. Jsou třeba lidi, kteří se nemusí, ale v hasičárně se stejně sejdou. A to funguje tady u nás a i mezi ostatními obcemi.“

Respondentka tvrdí, že hasičství má spojovací funkci na úrovni obce i na úrovni mezi obcemi v okolí.

Muž, SDH Miletice, 22 let

R - „Drží to tu vesnici pohromadě, tady vlastně nejsou nějaký další spolky, jako jsou tu myslivci a to je všechno a jako něco to tady musí držet pohromadě.“

14 DOBROVOLNÍ HASIČI JAKO KOMUNITA

Dobrovolní hasiči fungují jako geograficky ohraničená komunita, i když mnozí z členů již nebydlí nebo se dlouhodobě nevyskytují v místě ohraničení, je to založeno alespoň na dřívějším dlouhodobém pobytu. V kolektivu funguje vzájemná pomoc nebo výměna. V komunitě existuje pocit sounáležitosti právě na základě geografickém. Hasiči se scházejí převážně ve svých vlastních hasičárnách, samozřejmě návštěva hasičárny v sousední obci není ničím výjimečným. Hasičárnu navštěvují i obyvatelé obcí, kteří nejsou u sboru, nebo mají v obci chatu či podobnou formu přechodného bydliště. Tam se lidé setkávají, povídají si, nabízí se vzájemnou pomoc, něco co by se dalo nazvat „sousedská výpomoc“. V obci není jiného místa, kde by se mohli lidé scházet. Údržba a provoz je pod záštitou hasičů. Není to uzavřená společnost, může tam přijít každý.

Do sboru se přidávají lidé, kteří v obci prožili nějakou část svého života, nebo kteří se přistěhovali. Když se do obce přistěhuje někdo nový a vyjádří úmysl přidat se k hasičům je mu vyhověno. Nikdo z respondentů si nevzpomněl, že by byl někdo odmítnut. Členové, jež již nebydlí v Mileticích, vzdálenost jejich bydliště je příliš dlouhá na to, aby se mohli zapojovat do fungování sboru, nebo jim to nedovolují časové možnosti, či pouhá nechuť, přesto nejsou ze sboru vylučováni. Dělí se na přispívající a nepřispívající členy. Toto rozdělení je důležité i pro valnou hromadu aby byla usnášeníschopná. V SDH Miletice toto zatím není problém, z 38 členů jsou nepřispívajících pouze 3.

15 OBRAZ DOBROVOLNÝCH HASIČŮ

Ze zúčastněného pozorování a rozhovorů vyplývá, že hasiči se setkávají s nepříliš pozitivními ohlasy na svou činnost. Setkávají se s představou dobrovolných hasičů jako buranů, jejichž hlavním cílem je pít pivo. V mém výzkumu jsem se vnějším obrazem nezabýval, mohu proto pracovat pouze s představami svých respondentů. I přes to nepřestávají se svou činností. Také záleží na prostředí, ve kterém se mimo svou obec vyskytují. U respondentů, kteří tráví většinu svého času ve vesnickém prostředí, je tato představa méně častá, případně se nevyskytuje vůbec. U respondentů, kteří tráví svůj čas v prostředí města je častější. U starší generace se tato představa takřka nevyskytovala.

Muž, SDH Miletice, 18 let

T – *„Jak reagují lidé ve škole, když někomu řekneš že, jsi dobrovolný hasič?“*

R – *„Tak já mam ve třídě skoro samý holky, těm je to jedno. Ale že by měl někdo nějaký kecy to ne. Taky mam na škole nějaký kluky a ty jsou taky u hasičů, takže tomu rozumí.“*

Respondent se s tímto přístupem setkal na základní škole v Janovicích nad Úhlavou a střední škole v Klatovech.

Žena, SDH Dlažov, 22 let

R – *„No když jsem to řeka třeba ve škole, tak první co mi bylo řečeno. Tak to hodně žerete pivo co? To je takovej ten stereotyp. Hasiči nejdřív se ožerou a pak běží něco a to se jim nepovede tak se ještě víc ožerou a pak se jim to nepovede vůbec tak se ožerou do sraček. Vždycky když řeknu, že jsem hasič tak se mi začnou smát a pak z nich vypadne tohle.“*

Respondentka se s tímto přístupem setkala na gymnáziu a vysoké škole v Plzni od svých vrstevníků.

16 ZÚČASTNĚNÉ POZOROVÁNÍ V SDH MILETICE A DLAŽOV

Při svém zúčastněném pozorování v SDH Miletice jsem se snažil zjistit kolik a kdo se nejvíce podílí na chodu sboru ze současných 38 členů. Jestli se na přípravách různých kulturních akcí a brigádnické činnosti podílejí spíše starší, nebo mladší generace. Dále jsou-li mladší generací přejímány tradice starších členů.

Ze svého pozorování jsem zjistil pravidelnou účast 3 členů. Mezi ně patří starosta a velitel sboru a nejmladší člen sboru. K tomu se přidává 5-6 lidí, kteří se účastní nepravidelně podle svých časových možností a podstaty samotné události. U brigádnické činnosti, podle náročnosti na počet členů a techniky, je složení podobné. Věkové složení jde napříč všemi generacemi, nejstarší členové sboru většinou pouze dohlíží. Na pořádání některých akcí se podílejí i nečleni.

Tradice sboru jsou mladší generací přijímány, ale s různými obměnami např. již zmiňované hlídání máje. Další tradice, jež jsou přijímány mladší generací, nemají vždy propojení se sborem dobrovolných hasičů např. pomlázka. V okrsku není mnoho tradic, jež by se předávaly dál. Viditelnější snaha je spíše ve tvoření tradic nových. Z událostí pořádaných v Mileticích je turnaj ve stolním tenise, zpívání koled a rozsvěcení vánočního stromu věcí novou, vzniknuvší v posledních 7 letech. Podle respondentů tyto „novoty“ ovšem nenahrazují žádné zaniklé tradice, ale spíše organicky rozšiřují jejich repertoár. V Dlažově je těchto „novot“ daleko více, veškeré turnaje a hry pro děti jsou tu také fenoménem posledních let.

V SDH Dlažov je pořádáno více událostí, jak kulturních, tak pro děti. Je zde pořádáný bál a pravidelné tréninky. Sbor má zároveň větší členskou základnu a to se odráží v obsazení organizačních pozic.

Na pořádání bálu se podílí nejvíce lidí ze sboru. Na ostatních menších akcích již omezenější skupina, která se skládá v průměru z 10-11 lidí. Není zde nikdo, kdo by se podílel na organizaci všech událostí. Z těchto lidí se vždy několik z nich více či méně podílejí na pořádání dané záležitosti. Větší část organizátorů patří do mladší generace, je to sice jen nepatrná většina, ale stále většina. Starší generace většinou dohlíží na průběh akce.

Sportovní tréninky si organizuje samo družstvo v doprovodu maximálně nějakého jiného člena SDH, který je nápomocen při tréninku samotném nebo dopravě náčiní. Záleží na možnostech družstva. V Dlažově je soutěžní družstvo na klasiku, tudíž se účastní maximálně 3-4 soutěží ročně a trénují pouze sporadicky. Družstvo žen a mužů, kteří trénují sport, se účastní i více než 10 soutěží ročně a v hlavní sezóně se snaží trénovat až dvakrát týdně.

17 ZÁVĚR

Má první hypotéza se potvrdila, ukazují to nejen výpovědi respondentů ale i zúčastněné pozorování. Role lokálního patriotismu je doložena na případech, kdy lidé kteří již nežijí v dané obci, ale stále jsou členové SDH obce, ze které pocházejí, a nejen to, stále se podílejí na činnosti sboru. Nebo na příkladu dětského kroužku, který absolvují děti v Dlažově a poté naváží na činnost ve sboru ve své obci. Výmluvný je také příklad muže, jenž se rozhodl věnovat sportu, a proto změnil členství, ale na chodu sboru a tvorbě společenského života v obci se podílí dál. Výjimkou jsou ženy, které nemají ženský tým ve své obci a chtějí provozovat sport.

Druhá hypotéza se také potvrdila. Primární role dobrovolných hasičů v obci spočívá v organizaci společenských událostí v obci a účasti na správě obecního majetku. V mém výzkumu to ukazuje počet brigádnických hodin věnován společenskému životu. Sportovní činnost lze vyloučit pro její specifickou povahu sportu nad rámec dobrovolného hasičství. Roli prevence můžeme vyloučit vzhledem k počtu pořádaných společenských událostí na rozdíl od počtu zásahů. Vráťm-li se k brigádnickým hodinám, i počet věnovaný údržbě obecních pozemků převýšil počet hodin věnovaných údržbě hasičského vybavení hasičárny a zbrojnice.

V rámci svého výzkumu jsem používal metodu zúčastněného pozorování a polo-strukturovaných rozhovorů. Při zpětném pohledu bych mohl do výzkumu zahrnout i úhel pohledu obyvatel obce, kteří nejsou členy SDH, na činnost a roli SDH. I když jsem s nimi při výzkumu přicházel do styku, konkrétní rozhovory jsem s nimi nevedl.

Po zhodnocení výzkumu vidím prostor pro další hlubší výzkum určitých dílčích témat, kterým se ve své práci věnuji jen okrajově, a to podrobněji se věnovat otázce genderu mezi dobrovolnými hasiči,

mediálnímu obrazu hasičů, nebo vlivu dobrovolných hasičů na obecní politické struktury.

Ve svém výzkumu jsem se snažil oddělit svou roli dobrovolného hasiče a antropologa studujícího dané prostředí. Nemohu však absolutně oddělit své subjektivní vnímání od zkoumané populace, tento problém by samozřejmě byl i u jiného terénu, ale tím že jsem vstupoval do terénu mě již známého, o to více jsem se snažil reflektovat svou pozici pozorovatele. Proto bych chtěl závěrem napsat několik slov, které přiblíží můj osobní pohled člena SDH Miletice na téma mé práce.

Důležitost činnosti dobrovolných hasičů pro mne spočívá v udržování vesnického života. Hasiči se snaží držet pohromadě obec a zajišťovat v ní určité dění. V kolektivu panuje kamarádká nálada a to, že se skrze dětský kroužek do sboru dostávají mladí lidé, kteří se realizují např. v hasičském sportu, ukazuje dle mého názoru to, že přesto že organizace začínala jako skutečně hasičská, samotný boj s požáry se stává čím dál menší složkou jejich činnosti. Dnes již miletičtí hasit nemohou a zůstává jen pár vzpomínek. Právě důraz sport a společenský život mi však ukazuje, kam se bude sbor ubírat v budoucnu, a že v životě obce má stále své místo.

R – *„To jsme hasili a ještě když Lukáš měl na starosti barák, víš soused. To mu bylo tak patnáct a měl zatopit. Nehořelo mu to, tak tam nalil benzín z kanystru. Vyběhnul s tím kanystrem, zahodil ho, začalo to hořet, a protože je to hned vedle hasičárny a nádrž naproti. Tak hasiči jenom vyběhli z hasičárny, udělali poplach a jenom do nádrže a hned hasit a Lukáš jako velkej Miletickej patriot na to s úsměvem kouká jako. To je krása, miletický hasiči jsou tu první (smích).“*

18 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

ALTMAN, Karel. České spolky na Moravě a lidová kultura. *Národopisná revue* XIII 3/2003 č. 1, s. 123-128

ALTMAN, Karel 1999. Sbory dobrovolných hasičů a jiné spolky. In Jana Pospíšilová (ed.), *Sulkovec-Polom. Z minulosti horáckých vesnic na moravsko-českém pomezí*. Brno: Obecní úřad Sulkovec-Polom; Etnologický ústav AV ČR, s. 51–55

ALTMAN, Karel, DUREC, Ivo 1998. Úloha Sboru dobrovolných hasičů v každodenním životě obyvatel Moutnic a Rozařína, *Jižní Morava* 2 (1998), s. 113–124

BELL, Daniel Kulturní rozpory kapitalismu, sociologické nakladatelství, 1999, s. 242.

BERGER, Peter., LUCKMANN, Thomas. Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999.

BLACKSHAW, Tony. Key concepts in community studies. London: SAGE, 2010.

BROUČEK, Stanislav a Richard JEŘÁBEK (eds.). Lidová kultura: národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska. Praha: Etnologický ústav Akademie věd České republiky v Praze a Ústav evropské etnologie Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v nakl. Mladá fronta, 2007.

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. Miroslav Disman. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2002. s. 304-309.

DURKHEIM, Émile. Společenská dělba práce. Překlad Pavla Doležalová. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2004.

ERIKSEN, Thomas Hylland. Sociální a kulturní antropologie: příbuzenství, národnostní příslušnost, rituál. Praha: Portál, 2008, s. 348.

GRAHAM CROW AND GRAHAM ALLAN. Community life: an introduction to local social relations. New York: Harvester Wheatsheaf, 1994.

HADDAD, Mary Alice, Japan's Volunteer Fire Departments The Journal of Asian Studies, 69, 2010 č. 1 s. 33-56.

HANDY, Charles. Understanding voluntary organizations. Reprinted. London: Penguin Books, 1990.

JANDOUREK, Jan. Sociologický slovník. 1. vydání. Praha: Portál, 2001. s. 285

JENKINS, Richard. *Social identity*. New York: Routledge, 1996

KANDERT, Josef. Poznámky k výzkumu a chápání „tradice“. Český lid: časopis pro etnologická studia. 86, 1999 č. 3. s. 197-214.

LINHART, J., PETRUSEK, M., VODÁKOVÁ, A., MAŘÍKOVÁ, Hana. 1996. Velký sociologický slovník. Praha: Karolinum s. 747

PAVLIŠTÍK, Karel. Sbor dobrovolných hasičů, významný fenomén v procesu formování společenského života v obci a v transformaci a tradičních zvykoslovných aktivit na Zlínsku. Národopisná revue XIII 3/2003 č. 1, s. 137-143.

ROMÁNKOVÁ, Eva. Význam a funkce výročních obyčejů v činnosti spolku, jednotlivce a lokálního společenství. Národopisný věstník XXV (67), 2008 č. 2, s. 9–25.

SILVERMAN, David a Amir B. MARVASTI. *Doing qualitative research: a comprehensive guide*. Los Angeles: SAGE Publications, 2008

SKALNÍK, Petr. Společenské procesy v současných vesnických komunitách v Československu. Etnologické rozpravy. Ročník 6, 1999, č. 1, s. 68-79.

SLEPIČKOVÁ, Irena, 2005. Sport a volný čas. Praha: Karolinum, s. 24-34

WEBER, Max, Guenther. ROTH a Claus. WITTICH. Economy and society: an outline of interpretive sociology. Berkeley: University of California Press,

18.1 Elektronické zdroje

Oficiální informační server Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

www.dh.cz (8. 3. 2017)

Oficiální stránky českého statistického úřadu www.czso.cz (14. 3. 2017)

19 RESUMÉ

The main aim of further bachelor thesis is to provide complex picture of the role of volunteer firemen in the Dlažov district and their identity. This work introduces a theoretical framework of community and identity. It gives an account of volunteer firemen community, its origins, development and all aspects in which it is connected to its village of residence. The main purpose is to describe the identity of its members, their activities as volunteer firemen and to describe the activity of volunteer fireman organization as a whole. Further thesis includes an anthropological qualitative research via semi-structured interviews with six members of volunteer firemen and participating observations.

20 PŘÍLOHY

20.1 Seznam obrázkových příloh

1. Volejbalový turnaj V Mileticích.
2. Zpívání koled v Kapli sv. Jana Nepomuckého.
3. Pohádkový les.
4. Turnaj ve stolním tenise v Mileticích.
5. Okrsková soutěž ve Slavíkovících.

20.2 Obrázkové přílohy

1. Volejbalový turnaj v Mileticích. Foto Andrea Tauscherová, 2016.

2. Zpívání koled v Kapli sv. Jana Nepomuckého. Foto z fotogalerie obce Dlažov 2016.

3. Pohádkový les. Foto z fotogalerie obce Dlažov 2016.

4. Turnaj ve stolním tenise v Mileticích. Foto z fotogalerie obce Dlažov 2012.

5. Okrskový pohár ve Slavíkovících. Foto z fotogalerie SDH Slavíkovice 2015.